

Izhaja trikrat na teden
vsaki torek, četr-
tek in soboto.

Stane za celo leto
za Ameriko (izven
Chicago) \$3.00. Za Ev-
ropo \$3.50. Za Chica-
go \$3.50.

Issued three times a
week every Tues-
day, Thursday
and Saturday.

Subscription for U-
nited States (except
Chicago) per year
\$3.00, for Europe \$3-
50. For City of Chi-
cago \$3.50.

LIST ZA SLOVENSKE NAROD + GESLO + ZA RESNICO IN PRAVICO

Sloga jači

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER OCTOBER 17, 1910, AT POST OFFICE AT CHICAGO, ILL.,
UNDER THE ACT OF MARCH 3rd 1879.

Gesloja tlači

ŠTEV. (No.) 106.

CHICAGO, ILL., SOBOTA, 9. SEPTEMBRA—SATURDAY, SEPT EMBER 9, 1922.

LETO (Vol.) VII

ZELEZNIŠKA STAVKA SE BLIŽA KONCU.

SPORAZUM SE JE DOSEGEL NA TAJNI KONFERENCI.

Washington, D. C. 8. sept. — Po dolgem času, so vendar prodrli prvi žarki upanja za poravnavo sedanje železniške stavke. Po poročilih zadnjih dni so imeli zastopniki železniških magnatov in voditelji stavkarjev posebno tajno konferenco, na kateri so prišli do kompromisa in sicer na sledeči podlagi:

1. Senioritetne pravice ostanejo v veljavi še nadalje, na isti podlagi, kakor so bile pred stavko.
2. Sedanji delavci, ki so bili zaposleni med stavko, ostanejo na svojih mestih, lahko pa pristopijo če hočejo v organizacijo delavcev.
3. Plače se bo zvišalo po delavnica popraviljačem in vsem strojnikom 7c. na uro.

S tem pravijo, da ste obe stranki zadovoljni. Vendar pa je odvisno vse še od stavkarjev samih, ki bodo v kratkem glasovali za sprejem ali proti tem pogojem, ki so jih zastopniki obeh strank sprejeli na tajni konferenci.

ZELEZNIŠKI MAGNATJE BI RADI "BLUFFALI."

Kapitalistična trobila so seveda prinesla vesti, da zastopniki železniških družb ni so bili na nikakem tajnem sestanku z voditelji stavkarjev. Kar pa je navadna laž ali bluff. V zadnjih trenutkih bi se radi zmešali pojme v vrstah delavcev, da bi se bali nadaljevanja stavke in da bi, ko bodo dobili v roke volilni listek istega hitro podpisali z "ja". Da so se konference udeležili je resnica in tudi je resnica, da so pogoje, ki so gori omenjeni z radostjo sprejeli.

Železniške magnate je nastavljenje stavkokazov precej naučilo, da znajo sedaj ločiti, kaj je izkušen delavec in novinec. Po nekaterih progah imajo železniške družbe že skoro polovico lokomotiv obrabljenih, ki čakajo popravila, kateremu pa stavkokazi niso kos. Ako se proračuna samo to zaostalo delo in zraven še visoko plačevanje stavkokazom so železniške družbe precej finančno prizadete in te rane jih skele. Vsaka šola pravijo nekaj stane in ne motimo se, ako trdimo, da je ta šola železniške družbe precej stala. Toda, s trdosrčnostjo v srcu do delavca trpina raje trpe velikansko finančno škodo drugje, kakor bi dali delavcu le en mali drobec pribojstva pri njegovi beraški plači.

VELIKA BREZPOSELNOST V ANGLIJI.

London, 8. sept. — V Angliji se baje zopet pojavlja velika brezposelnost. Komplikirane zadeve na daljnem iztoku in v vzhodni Evropi so povzročile, da angleški proizvajalci ne dobe naročil. Industrije počivajo in delavski uradi naznanjajo, da je pravkar v Angliji okoli 1. milijon in 400 tisoč delavcev brez dela.

POROTNIŠKA OBRAV- NAYA V HERRINU.

POVZROČITELJE IZGREDOV ZASLEDUJEJO, TODA NE MOREJO DOBITI VSEH.

Marion, Ill. 8. sept. — Postava zahteva od povzročiteljev krvoprelitja zaščitenja, iste zasleduje in par- teh nesrečnih žrtv vročerknosti, že ima pred seboj. Od njih tirjajo za- govora.

Mi nismo, da bi zagovarjali krivice in povzročitelje nemirov. Tudi nismo, da bi se potegovali za ljudi, ki se hočejo posluževati sile za o- sего svojih idej. Toda smo pa vedno za pravico, isto smo še vedno zagovarjali in zagovarjamo tudi se- daj. Ako hoče sodnija, ki vodi pre- iskavo izreči nepristransko so- dbo naj najde tistega, ki je dal po- vod, da se je krvoprelitje pričelo. Kadar vidimo, v plamenih poslopje vemo, da je ogenj zanetil nekdo z vžgalico z malo iskric. Ravno ta- ko je pri izgredu, tudi tam se pri- čne nasilje radi ene same besedi- ce. Znano pa ni samo nam, ampak tudi vsi ameriški javnosti, kdo je kriv in kdo, da je dal povod, da se je masakriranje v Herrinu pričelo. Ali ni bila kriva premogarska druž- ba, ki je importirala skebe in jih na- stavila na delo? Ali ni morebiti pa- del na stavkarje prvi strel iz zase- de, ki ga je oddal neki superinten- dent na stavkarje? Ali ni bila prva žrtev, ki je izdihnila svojo dušo za- deta od krogle, ki je padla iz strani premogarskega zemljišča? Vsaj ta- ko je poročalo tedaj časopisje! To- rej dokazi so jasni, kot beli dan in čemu iskati krivcev tam, kjer jih ne boste našli vsaj prave krivce ne, ka- teri resnično zaslužijo kazni.

Zdrava pamet mora povedati vsa- kemu, da so krivi tisti, ki so nast- vili skebe in pričeli s streljanjem sa- mi najprvo. Te naj prime sodnija, te naj obsodi, ti zaslužijo kazni. Oni so množico razjarili in če je slednja divjala zato, ker so jo razdražili, pa- da krivda na tiste, ki so stavkarje razjarili.

Mi smo vedno proti nasilju, pa naj nastane kjer koli. Nasilje je pa tudi ako se išče krivcev tam, kjer jih ni in ker tisti, ki jih išče tudi sam- ve, da jih ni. Išcite jih tam, kjer se nahajajo!

GRIFFITH BAJE ZASTRUP- LJEN.

Dublin, 8. sept. — Zdravniki, ki so vodili zdravniško preiskavo pri umrlemu irskem voditelju Griffi- thu, so baje našli v njegovem tele- su strup in so mnenja, da je bil za- strupljen.

DETEKTIVOV ZGUBILO ŽIVLJENJE ODKAR JE SUŠA V DEŽELI.

Washington, D. C. 8. sept. — Zvezni prohibicijski direktor je ob- javil svoje poročilo, da je odkar je v deželi vpostavljen prohibicija, bi- lo pomorjenih 24 prohibicijskih de- tektivov.

RAZNE NOVICE.

AMERIKANCI BODO POMAGA- LI UBEŽNIKOM V SMIRNI.

Atene, 8. sept. — Ameriški pomor- šaki so se izkrcali iz treh ameriških torpednih rušilcev, da pomagajo u- bežnikom vkravati se na razne transporte. Ubežnikov je baje nad 150 tisoč, ki derejo v mesto Smirna iz vseh strani pred prodirajočimi Turki, ki se z veliko naglico pribli- žujejo mestu Smirni.

ANGLIJA IN FRANCIJA TEK- MUJEJO ZA PRVENSTVO V VZHODNI EVROPI.

Carigrad, 8. sept. — Tajna diplo- macija Anglije in Francije zopet u- bira vsaka svoje strune napram no- vemu problemu v Mali Aziji, ki je nastal radi vojne med Grško in Tur- čijo. Obe države, bi rade dobile u- metnim potom pot za svojo trgo- vno. Sedaj, ko obe vidite, da je Gr- ška premagana se skušate prilizniti Turčiji, da bi se jim dalo prosto pot skozi Dardanele in skozi Malo Azi- jo v nadaljni svet. Obe ste lisici zvito- repki.

DRUŽINA SODNIKA SCANLA- NA SE PONESREČILA.

Chicago, Ill. 8. sept. — Družino chikaškega sodnika Scanlana je za- dela velika nesreča zadnji petek po- poldne, ko so se peljali v svojem av- tomobilu na izprehod proti Fort Sheridan. Avtomobil je vozil Scan- lanov svak, ki je na nekem kratkem ovinku neprevidno zavil in avto je prodril čisto ograjo in padel po str- memu bregu kakih 40 čevljev glo- boko v potok. Sodnikova hčer 28- letna Marian je bila na mestu mrt- va, ker si je kakor sodijo zlomila vratno kost. Sodnik in vsi drugi so resno poškodovani.

ŽIVIJO! SNEG PADA! TODA NE PRI NAS — V MONTANI.

Helena, Mont. 8. sept. — Prvi sneg, ki je padel to leto v tej deželi je padel v Montani po grebenih Elk- horn pogorja, danes jutro. V teh nenavadno vročih dneh v septem- bru bi se ga še mi Illinojčanje žele- li malo!

NOBENEGA UPANJA, DA BI SE REŠILO ZASUTE RUDARJE.

Jackson, Cal. 8. sept. — Upanje, da bi se rešilo zasute rudarje, ki jih je zadela nesreča v kalifornijskem zlatem rudniku je izginilo. Po sodbi inženirjev bodo morali reševalci še trdo kopati vsako minuto najmanj do 5 dni predno predno bodo prodr- li skozi kamenito steno, ki jih loči od nesrečnih zasutih rudarjev. Tudi zdravniki so izgubili vsako upanje, da bi bili zasuti rudarji še pri živ- ljenju. Brez jedil, brez pravega zra- ka ni mogoče, da bi bili še pri živ- ljenju.

NARAŠČAJ KITAJCEV SE MNOŽI.

Statistikarji rojstev na kitajskem so izdali poročilo, da se na kitaj- skem narodi vsako leto približno po 6 milijonov otrok.

PRAV KAKOR SMO MI REKLI.

Delavski "voditelj" Foster za Chi- cago, ameriški bolševik, in velik a- gitator za boljševiški načrt, da bi zapeljali vse ameriško delavstvo v boljševizem potom lepe ideje "ena sama velika unija," je na delavski praznik imel govor pri shodu Chi- caske federacije delavstva, kjer je popolnoma isto povedal svojim po- slušalcem, kakor smo povedali mi ne enkrat, ampak velikrat. On je namreč nastopil z vso odločnostjo proti delavskim voditeljem, ki so bogato plačani, ki pa delavstvo sa- mo izkoriščajo v svoje sebične na- mene. Seveda je pozabil sebe same- ga šteti v to vrsto. Posebno je govo- ril o ponesrečeni železničarski stav- ki, kjer je rekel:

"Žalostno je, ako pomislite, da je devet unij, ki upravljajo železničar- sko delo in da je od teh devet unij samo pet na stavki. Ko bi bili vsi železničarji združeni, bi se železni- ce nikdar ne upale začeti tega bo- ja."

"Vojska ne more iti v boj, ako je razdeljena. Arterija in zrakovlov- ski oddelek ne moreta stati na stra- ni in reči, da naj sama infanterija iz- bojuje boj."

Nadalje je izjavil govornik, da ti delavski voditelji nalašč tako stav- ke prirejajo, da potem lažje izdaja- jo delavske koristi.

Mi smo to že tolikrat trdili, pa sta "Prosveta" in "Proletarec" trdi- la, da lažemo, da zavijamo, da sle- pimo. Kaj bodo pa rekli sedaj, ko i- sto trditve slovesno pove njih naj- večji zaupnik in prijatelj Foster ka- terega toliko hvalite in mu je tisoče tudi somišljenikov rdečkarjev burno pritrjevalo?

NAD 100 POTRESNIH SUNKOV

Wellington, New Zealand, 8. sept. — V Taupo okrožju na severnem delu otoka so se pojavili potresni sunki. Stroj, ki zaznava potresne sunke je registriral nad sto sunkov, ki so se pojavili v času ene ure.

IZ JUGOSLAVIJE.

Krekovemu spomenu se je dne 27. avg. odkrila spominska plošča na društvenem domu v Selcih nad Škof- jo Loko, kjer je bil prav za prav doma, dasi rojen Ribničan.

Legar se je pojavil v Dolenji va- si pri Podbrezjah. Dozdej je zahte- val dve žrtvi. Če se ljudje ne bodo držali strogih zdravstvenih odredb, se zna še bolj razpasti.

Princ Jurij, brat kralja Aleksan- dra bo, kakor se kaže, Jugoslaviji delal precej preglavic. Zaenkrat se sicer zdi, da je njegovo vprašanje bolj denarno. Za svoje pariške pusto- lovščine ima premalo tisoč francoz- kih frankov na mesec. Hoče imeti en milijon in kar je hvale vredno ne naravnost iz ljudskih žepov, ampak iz žepa svojega brata kralja. Vlada pa ni voljna v to privoliti. Priprav- ljena mu je plačevati letnih 365 tisoč frankov, ako bo živel v inozemstvu, oz. 600 tisoč dinarjev, ako se misli nastaniti v državi, več ne. On pa s tem ni zadovoljen. Kronske svet, ki se je pod predsedstvom kralja se- stal v Ljubljani, ga je nato začasno izključil iz kraljevega dvora in u- vrstil mej navadne zemljane. Če ga ni s tem naredil še bolj nevarnega? Menda so pri tem mislili na to, da je del armade, ki se imenuje črna roka, bolj na njegovi kót na kraljevi strani. Tragedija Obrenovičev se lahko ponovi.

40-letnico mašinstva je praznoval te dni za naš narod velezaslužni č. g. prošt Andrej Kalan, ustanovitelj Domoljuba in njegov prvi urednik. Gospodu proštu ob tej priliki iskreno častitamo in mu voščimo trdnega zdravlja tako, da ga bo mogel Domoljub pozdraviti ob njegovi, pa tudi še ob svoji petdesetletnici!

Najslovitejši francoski vojskovod- ja general Foch, zmagalet nemške armade, je prevzel častno predsedni- šтво orlovskega tabora v Brnu.

DENARNE POŠILJATVE.

Vsem pošiljateljem denarja naznanjamo, da pošiljamo denar v Jugoslavijo v kronah in dinarjih, kakor tudi v ameriških dolarjih. De- nar se dostavlja na najbližnjo domačo pošto prejemnika in sicer to izvršuje "LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI" s katero smo v zvezi. Kadar pošljete nam denar, vedno označite na navodilni li- stini, kako želite, da se denar odpošlje v kronah ali ameriških dolarjih.

Včerašnje cene so bile:

Jugoslovanskim kronam:		Italijanskim liram:	
500 — kron.	\$ 1.75	50 lir	\$ 2.90
1000 — kron.	\$ 3.35	100 lir	5.30
5000 — kron.	\$ 16.25	500 lir	25.00
10,000 — kron.	\$ 31.50	1000 lir	50.00

Za pošiljate v ameriških dolarjih smo dobili posebne cene in računamo sedaj: Od \$1.00 do \$25.00 računamo 40c. Od \$25.00 do \$50.00 računamo 75c. Od \$50.00 do \$75.00 računamo \$1.00. Od \$75.00 do \$100.00 računamo \$1.50. Za vsa nadaljna nakazila računamo po 1c in pol od vsakega dolarja.

Denar pošiljamo tudi potom kabla ali brzojava. Za vsa nadaljna navodila pišite na:

BANČNI ODDELEK "EDINOST"
1849 West 22nd Street.

Chicago, Ill.

EDINOST

GLASILO SLOVENSKEGA KATOLIŠKEGA DELAVSTVA V AMERIKI
Izhaja trikrat na teden.

Edinost Publishing Company.

1849 W. 22nd Street,

Telephone: Canal 0098.

Chicago, Ill.

ADVERTISING RATES ON APPLICATION.

Published Three Times a Week by

EDINOST PUBLISHING CO., 1849 West 22nd Street, Chicago, Illinois.

Entered as second-class matter October 11, 1919, at the post office at Chicago, Ill. under the Act of March 3, 1879.

Sila rodi silo.

Mi, ki stojimo na stališču krščanskega socializma, obsojamo vsako krivico in vsak poskus delovanja s silo. Mi smo ljudje in stvarnik nam je dal razum, zato porabimo svoj razum in borimo se z uma svetlim mečem. Le zveri v gozdu, katere vodijo, ne razum, temveč samo navadni živalski instinkti ali nagoni, se bore med seboj samo s surovo silo, z nasiljem. Pravica močnejšega velja med njimi. (Za človeka, zlasti pa za olikanega, posebno pa še za človeka, ki veruje v Kristusa in njegove nauke, je pa sramotno, ako dela, kakor te zveri. Zato smo tudi zoper stavke. Vendar to samo v splošnem. Za stavko smo samo tam, kjer vsa druga sredstva ne pomagajo več, toraj v skrajni sili. Tam pa nastopi druga pravica, pravica samoobrambe pred krivičnim napadalcem.

Mi delavci smo imeli že veliko stavk. Velika večina njih, lahko rečemo, so bile stavke v silobranu in pravične. Branili smo se. Poslužili smo se samo skrajnega sredstva, ki nam je bil na razpolago, da smo poskušali braniti svoje pravice. Zato smo nekoliko stavk jako častno izbojevali, dasi nismo dobili od njih toliko koristi, kolikor smo mislili. Bilo je pa tudi veliko stavk, katere so bile umetno uprizorjene, v katere so nas brezvestno zapeljali samo naši voditelji, zato da so iskali svojih sebičnih koristi.

Vendar v splošnem pa nam mora vsakdo priznati, da so bile naše stavke pravične.

Kapitalisti so se do sedaj stavke vedno bali. Povzročale so jim velike finančne škode pri njih trgovini in industriji. Velikrat se je tovarnar ustavljal nam dati pravico samo radi tega, ker mu je branil njegov napuh, da bi se ne moglo reči, da ga je delavstvo ugnalo.

Toda premeteni kapitalisti so pa tudi tukaj našli način, po katerem so začeli izrabljati stavke v svoje koristi. Imeli smo zadnje čase že več stavk, katere so bile očitno prirejene samo po inicijativi tovarnarja samega, ker so bile njemu v korist. Sam tovarnar je po svojih zaupnih možeh izmed delavstva pognal delavstvo v stavko, da je dosegel kak taven namen, ali kake velike dobičke, ko je naredil stavko kot vzrok, da je ali cene zvišal, da je delavstvu dal počitnice, ko ni imel dela, ali da je kak drug dobiček dosegel, kdo pač zna vse kapitalistovske načine delati denar in dobičke.

Kakor smo pa toraj proti nasilnim stavkam, tako smo pa še bolj odločno proti nasilju, s katerim se hoče delavstvo s silo pognati v popolno odvisnost od delodajalca. Te dni je presenetil sodnik Daugherty v Chicago s svojim "indžunkšnom", katerega je izdal proti stavkujočim železničarjem. Kakor je ta sodnik določil, pa že res ni drugega, kako nasilje in krivica. On hoče silo s silo uničiti. Toda bo to šlo? Nikdar! Začasno morda. Toda naj bi ti moške nikdar ne pozabili, da sila rodi vedno protisilo. Taka avtokratična odločba ne bo delavstva ostrašila, temveč samo potrdila v njegovem boju in naredila ga bo še bolj upornega, še bolj trmoglavega, če bi tudi drugače mislil popustiti, sedaj pa nalašč ne bo.

Strašna slepota je, sedaj skušati delavske mase prisiliti, da se udajo, z nasiljem doseči, da bi se oni udali? Zakaj pa samo ubogi delavec? Da, celo tako daleč so šli, da bi se pravzaprav za stavkujoče niti pobirali več ne smelo milih darov, češ, da se s tem podpira upor delavstva.

Morda je sodnik Daugherty mislil, da bo s to drakonično odločbo prestrašil delavstvo, ali je pa res prepričanja, da delavstvo nima pravice se boriti za svoje pravice, temveč samo ubogati in sprejeti, kar delodajalec ukaže. Oboje je obžalovanja vredno, ker je strašna zmota, osodepolna zmota, ki bo neizmerno škodila, koristila pa nič. Pomislimo naše milijonarje! Rockefellerja na pr. On ima vsako leto toliko milijonov čistega č. bička pri svojih izdelkih, da mu rapidno raste premoženje v nevrjetne številke. Ako se premoženje steka samo v ene ali v nekoliko malo rok, potem ga gotovo neke drugje zmanjkuje. Premoženje je, kakor kri v človeškem telesu. Kadar se kri zbira samo v gotovem delu telesa, je potem drugje primanjkuje in mi pravimo, da začne človeka mrzlica tresti, ima fiber, v glavi na pr. mu je strašno vroče, po hrbtu ga pa mrzli, kakor bi ga z mrzlo vodo polival. Je mrzlica znamenje zdravja? Nikakor. Kakor hitro se opazi na telesu taka nezdrava razdelitev krvi, tedaj se pravi hitro k zdravniku, po zdravlila, drugače bo gorje! Enako pri premoženju. Zato pa opazujemo, da je svet bolan, mrzlico ima, žepe nekoliko malo milijonarjev se steka vsa "kri", vse premoženje, kaj čuda, ako drugje primanjkuje, je nered, je mrzlica.

Ako sedaj primerjamo to primero z našimi sedanjimi razmerami in injunkcijo sodnika Doughertyja, ali je res mogoče, da bi ta indžunkšen ozdravil razmere? Ali ni jasno, da jih bo samo poslabšal? Da je to vino za vročinskega bolnika, da mu bo namreč pospešilo krizo? —

Zato v resnici prav odkrito obžalujemo to zaslepljenost, nekaterih mož.

Vsak neolikanec bi rad, da bi ga imeli za posebneža.

Tvoji prijatelji podčrtavajo pogosto tvoje napake z rdečim svinčnikom, tvoji sovražniki delajo to vedno. Tvoje dobre lastnosti pa izbriše zavist obeh.

Blagor tistemu, ki je v pridnosti podoben bučelici, ki nikdar ne zabavlja čez svoje težave, ampak jih potrpežljivo prenaša naprej.

Polovico premišljevanja, ki ga goje zaljubljeni pari ni nič drugega, kakor sama ljubosumnost.

Kar ti narediš komu neprijetnega, si le zapomni, da se bo ista neprijetnost v življenju še gotovo maščevala nad teboj.

Kdor preveč samega sebe vpoštevaja, ta čestokrat samega sebe ogoljufa.

IZ SLOVENSKEGA NASELBIN.

Gilbert, Minn. — Po naključju mi je prišla v roke tetka Prosveta števil. 194. Notri sem opazil neke otrobe, ki jih je zvezal neki gilbertski junak rdečega kalibra. On laže čez č. g. dr. Srečko Zamjena. Da je to, kar je pisal ta gilbertski junak, sama laž vedo vsi dobri tukajšnji farani. Da, laž je vsaka beseda, ki je prišla iz ust tega obupanega revčka, to vedo vsi, ki so ga videli bežati iz Ely-a radi njegovega dolgega jezika. Zapomni si pa naj, da se mu še prav lahko tukaj kaj takega pripeti, ako svojega jezika ne bo držal za zobmi.

Ta malopridnež pisari nekaj o pridigah, ki jih je obdržaval č. g. misijonar na svojih misijonih, katerih pa ni čul, ker se boji cerkve zlasti notranjosti, kakor vrag križa. Dobro bi sicer bilo, da bi se približal cerkvi in čul kako božjo besedo, mogoče bi se te kaj prišlo, da bi dal vsaj svoje otročiče krstiti, katerim krstiš še sv. zakramente, kar bi pa ne smel. Tvoj oče so za tebe vsaj toliko poskrbeli, da so te dali krstiti in te vzgojili, kakor so to dolžni katoliški starši do svojih otrok. Ti pa svojim otrokom niti tega ne privoščiš.

Tuči bi se mu ne bilo potreba hudovati na kolektami za mladinske domove, h katerim ničesar prispeval ni. Pa kadar bo še pisal, naj piše vsaj toliko dostojno, da bo resnici odgovarjalo, kar bo namazal za v javnost. Tudi nekaj kvasi o drugih prireditvah, ki se jih je priredilo v korist Mladinskih domov. Vse te prireditve pa so bile vprizorjene vendar na splošno željo faranov in g. župnika. Torej tu zopet ena laž več. Istotako je iz trte izvito njegovo čevkanje o koncertu in o vsem o čemer je pisal v Prosveti. Ako misli pisati v Prosveti, da bo s tem omajal zaupanje naših rojakov do č. g. Srečko Zamjena se zelo moti, s tem bo le še bolj utrdil zaupanje do njih.

Ne bom odgovarjal na vse njegove lažnjive trditve, ker s tako osebo, kot je dotični dopisnik je škoda izgubljati časa. Ako bi ga čitatelji osebno poznali, bi rekli, da sem bedak, ki mu odgovarjam. Vendar da sem odgovoril je to, ker je njegov dopis Prosveta objavila, ne da bi se ona preje prepričala, je resnica na tem ali ne, o čemer ji je ta obupani revček pisal. Sicer so taki dopisi dokaz, kake principe zastopa dotični list. S takim početjem si častnik utisne znamenje, da ga ljudstvo spozna kaj je njegov namen. Tuči se čuje od dopisnikov samih, da nekateri listi potvarjajo poročila in ob vsaki priliki tolčejo po vsem, kar diši po katoliškem duhu. Koliko je seveda na tem resnice vedo najbolj dopisniki sami dotičnih listov. Gotovi elementi so seveda sovražni, ker so sami razkrinkani vsled milijonskega fonda. Ker so sami taki, sedaj sodijo tudi druge, da delajo tako, kot so sami. Toda njih narodni greh je prevelik in se ne bo dal tako hitro izbrisati raz njihovega čela, na katerem je vžgan, da ga vsak lahko vidi!

Pozdrav vsem čitateljem Edinosti od gilbertskega moža Katoličana.

Morgantown, Ind. — Tukaj smo imeli dne 27. avgusta krassen in veseli dan, prišli so nas obiskati Father Ciril Orendač iz Indianapolis. Brali so tukaj prvokrat sv. mašo pri kateri so prekrasno peli cerkveni pevci in tako krasili službo božjo. Hvala lepa cerkvenim možem, ki so se potrudili in spremljali č. g. župnika sem na farme, kakor tudi vsem rojakom, ki so v tako velikem številu prihitali sem na farme nas obiskati. Želeti bi bilo, da bi se videli in sešli tako veseli vsaj po enkrat vsako leto.

Lepo pozdravljam vse naročnike Edinosti in želim, da bi vsak do 1. novembra pridobil vsaj enega naročnika, da bi list prišel potem iz-

hajati dnevno.

Mary Konečnik.

Greaney, Minn. — Pred dobrim tednom je tukaj umrla Mrs. Katie Knez vdova, reva iz Virginie. Truplo pokojne so našli po sodbi zdravnika in pogrebника najmanj kake 10 dni po smrti. Pogreb se je vršil tukaj na Greaney.

Poročevalec.

Redore, Minn. — Oprostite mi, da Vam tako pozno pošiljam naročnino na list Edinost. Bil bi že prej, pa slabi časi in vse drugo človeka vedno ovira, da ne more izvršiti tega, kar bi rad.

Pri nas je zadnje dni precej škode povzročil ogenj, ki se širi po tej okolici na Range. Vse od Virginie do Meadowlands in okrog Hibbinga je bilo v ognju. Ognjegasci se trudijo ustaviti ogenj, a en čas mu niso bili kos radi velike suše in radi velikih pišov. Zadnje čase ga zastavljajo in menda se jim bo, kar Bog da, da ga bi enkrat pogasili, ker je dovolj škode že povzročene.

Potrebujemo tudi silno dežja, ker je vse suho in potrebno mokrote. Spomladi smo imeli bolj mokro leto a sedaj pa primanjkuje dežja za jenske pridelke.

Pravite, da boste v kratkem pričeli razpošiljati Koledarje za leto 1923. Meni jih kar pošljite ene dva-ducata.

Vas iskreno pozdravljam

A. Mlakar.

Oglesby, Ill. — Cenjeni urednik: — Priloženo svoto pošiljam v znesku \$ . . . . . Odtega obdržite za eno leto za naročnino Edinosti, ostalo pa prosim pošljite v dolarjih na ime moje matere, ki ga vam tu pošiljam. Zadržno pošiljatev v dolarjih, ki sem jo poslal skozi vašo podjetje so prešli v ređu brez odbitka in ameriške dolarje so dvignili na domači pošti. Bili so jako zadovoljni s postrežbo.

Delavske razmere so, kakor po navadi. Sedaj so nas po tovarnah zapustili premogariji, ki so med stavko delali v cementarnah in so se zopet povrnil kopati ta črnega, katerega je nam že vsem primanjkovalo radi premogarske stavke.

Vaš list naši rojaki čez dalje rajši čitajo. Kje imate pa ribčana "Pavleta"? Morda je odšel kam na počitnice, da se tako poredko oglasi. Dajte ga no malo podrezati, da se bo bolj pogostokrat oglašil.

Pozdrav!

Vaš naročnik.

Chicago, Ill. — Naša šola se je začela pretekli terek. Šolski prostori v novi stavbi še niso gotovi, stavke so zadržale delo, da ni šlo od rok, kakor smo želeli. Zato se vrši pouk v cerkvi in v cerkveni dvorani. Letos se je priglasilo veliko več otrok, kakor lani. Le prav malo otrok je šlo v druge sosedne šole. Samo otroci najbolj nezavednih starišev so še v nemški šoli, ki mislijo, da je to posebno imenitno, ako njih otroci hodijo v "nemško" šolo. — Vsi drugi stariši so pa toliko zavedni, da vedo, da je še slabši dom vedno boljši, kakor še lepša tujina. — Vseh skupaj se je otrok do sedaj priglasilo nekako 250. — Tudi v publično šolo jih niso veliko poslali. Samo verski odpadniki, ki jim za versko vzgojo otrok ni nič. — Takih se pa tudi v nobeni naselbini na manj-ka.

SPREJMI TE ROJAKA!

V Lorainu, Ohio se nahaja rojak Jos. Gogala (slep popolnoma na oboja očesa). Iz Chicage poslan v Cleveland spomladi, t. j. se je omenjeni rojak mudil dosedaj v dveh naselbinah. Nekateri so mu darovali v denarju, drugi pa stanovanje in hrano. Sedaj bi bilo potreba, da bi še druge naselbine storile kaj za slepega rojaka. Jos. Gogala je čeden človek. Z njim ni nobene sitnosti ali težave v hiši, da ima le posteljo da ve kam spat, drugače lahko hodi sam, ker se takoj privadi. Sedaj bi rad šel v Pennsylvanijo. Naj se oglasi kateri iz naselbine, bodisi iz Pittsburgha, Forest City, ali druge naselbine. Rojak Gogala je rodom Gorenje in jako prijazen. Naj se oglasi kaka dobra družina in stori, kar so dosedaj tudi drugi storili.

Skoraj 6 mesecev je bil v Clevelandu in Lorainu, O. V Clevelandu ga je sprejel rojak Ivančič in nabiral zanj darov. V Clevelandu ga je sprejel pod svojo streho rojak Fr. Justin in ga imel pri sebi do danes. Kdor rojakov bi hotel storiti, to u-slugo naj piše na naše uredništvo ali pa naravnost na Frank Justina 1708 East 28th Str., Lorain, Ohio.

SPREJME SE TISKARSKI VAJENEC

v tiskarni "Edinosti". Star mora biti 16. let, pošten in zanesljivega značaja. Plača po dogovoru. Kdor izmed mladih fantov ima veselje do tiskarskega poklica, se naj javi osebno ali pa piše na:

"EDINOST,"

1849 West 22nd Street,

Chicago, Ill.

Naznanilo in zahvala!

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je ljubljena soproga in mati

Terezija Grosdeck

v Gospodu zaspala dne 15. avgusta ob 9:2 dopoldne, previdena s svetimi zakramenti v svoji 61. letarosti.

Pokojna se je narodila pred 61. leti v Cerkljah na Dolenjskem. Pred več leti je prišla v to domovino, kjer si je z družino pridobila ugled med slovenskim in ameriškim narodom.

Tem potom se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so hodili pokojno obiskovati in potem, ko je ležala na mrtvaškem odru kropit. Zahvaljujemo se iskreno vsem za darovane vence in izražena sočutja v teh bridkih urah preizkušnje. Iskrena hvala društvu Marije Sedem Žalosti, ki je korporativno sprejelo pokojno k zadnjemu počitku. Hvala Rev. Father Herkelnu za njih trud, kakor se tudi najlepše zahvaljujemo Rev. Fatheru Sojarju za krasni in ganljivi govor ob krsti v cerkvi. Hvala tudi Rev. Fatheru Zabujskiju, ki so asistrali pri maši za pokojno. Hvala tudi vsem drugim posameznikom, ki so se pogreba udeležili in pokazali nam svoje sočustvovanje v teh žalostnih urah.

Ti ljubljena žena in mati pa počivaj in spavaj mirno, naj ti bo lahka tuja zemlja. Tvoja duša pa naj se veseli nad zvezdami in naj prosí za veselo svidenje tam gori, kjer ni ne križev ne nadlog!

Zalujoči ostali:

Karol F. Grosdeck, soprog,
Karol ml. in Louis sina,
Marion in Josephina, omožena Keržan, hčere.

AMERIŠKA SLOVENKA.

OKUS IN MODA.

Živimo v času, ko se ženski svet bolj in bolj potaplja v modo. Kar je bilo dobro včeraj ni več dobro za danes in kar je dobro danes ne bo jutri za nič. To so ideje današnjih modernih žensk, ki hite za modo hitreje, kakor pa zamorejo isti, ki jo izpreminjajo, modo izpreminjati. Bo disi neuko priprosto dekle ali pa izobražena mestna dama, vse se hoče semiti po načrtih nove mode.

Mnogo zatega časa se trati tudi po nepotrebnem, razgovarjajoč in razmotrivajoč kaj je in kaj ni moderno, kakor, da bi ne bilo važnejših pravil, ki so življenjskim potrebam bližja in važnejša.

A kljub vsem je moda potrebno zlo.

Žena in moda sta dva pojma, ki združena v lepo harmonijo donašata svežost in življenje. Okolica v kateri prebiva žensko bitje, kaže njeno duševnost. Hišna oprema, celo stene govore njene misli in čustva. Tako kaže gracioznost in eleganca obleke le notranjost nositelja, ker zunanost telesa je le odsev njegove notranjosti in duševnosti.

Biti čedno opravljen in snažno je za žensko, najboljšo spričevalo doma in povsod. Obleka, ki jo nosi žena govori vsakemu kakšna ljubiteljica snage je ona. Ni pa, kakor bi se marsikatera mislila lepa čedna obleka mogoča samo pri onih, ki so petični. Je že res, da za denar se dobi dragocene stvari, s katerimi si razne bogatkinje našemijo svoje obleke, toda to ne dela ženo še krasno. Priprosta dekle ali žena, ki si zna napraviti priprosto obleko, okusno po barvi in modi je mogoče lepša, kakor vse primadone po gledališčih, ki se kinčajo s zlatom in srebrom. Vsaki ženi tudi ne prija vsaka moda. Ne svilen in ne dragoceno našemljene obleke ti ne bojo pridobile tistega vpliva, kakor ti ga pridobi snaga in okus mode.

Tista dekleta, ki hite z raznimi modami na dan in zmečejo ves svoj denar za modo, same sebe smešijo. Ljudje se zanje spogledujejo in prav imajo, ker drugega ne zasluži. Dekle se lahko priprosto oblači a zraven čedno in po okusu, ki jo dela krasno. Tako dekleta imajo ljudje radi, ker je priprosta, snažna in vsled tega priključiva.

Pri vsem tem je eno gotovo! Denar kupi mnogo, kupi razkošje, lahko izbira, lahko izpolni marsikatero željo človeško — a lastnega okusa mu pa denar ne more priboriti. Zato lahko kaže okus tudi ona žena in dekle v svoji priprostosti, kateri ne cvetejo ne cekini ne dolarji. In take dekleta in žene so najbolj zaželjene v družbi današnjih dni.

Cleveland, Ohio. — Cenjena urednica ženskega koticika: — Ne morem si kaj, da bi ne napisala en par vrstic za Vaš koticik. Mislila sem že, ker se me žene tako malo zanimajo za pisanje in čitanje, da bomo že zgubile svoj koticik, toda Vi ste se oglašili in s svojo odločno besedo zopet zdrabili nas zaspane Slovenke.

Res je, da smo matere vedno zapostavljene pri hišnem delu in z vzgojo naših otrok. A vendar, kakor je pisala naša sedanja urednica, toliko časa, da bi od časa do časa se še katera oglašila s kakim nasvetom v

listu, si pa že lahko pritrhamo tudi matere.

Za sedaj bo moj dopis bolj kratek in danes bi prosila, vse Slovenske matere eno. Vsaka, ki le more in kjer je mogoče naj da svoje otroke v župnijsko farno šolo. Sedaj je čas, ko bomo matere dale svoje otroke v šole. In od šole je odvisno njegovo prepričanje. Otrokom je treba versko prepričanje vcepiti v srce že v mladosti in tega ne more izvršiti boljše nihče, kakor dobri katoliški učitelji ali učiteljice. Matere, ki bodo svoje otroke izšolale v drugih šolah, brez vsakega verskega poduka bodo na stare leta to občutili, ko jih bodo otroci zapuščali se poročali s dekletami drugih ver in tako bodo postali njim tuji lastni otroci. Tedaj boste spoznali, kako nemumno ste ravnali s svojimi otroci v njih mladosti.

Pozdravljam vse čitateljice lista „Edinosti“.

Girard, Kans. — Tudi v vročem Kansasu pridno prebiramo list Edinost. Saj časa smo imeli dosti, tega je nam dajala dolgotrajna stavka, katere še sedaj ni prav konec po naših okrajih. Naši možje, marsikateri je prepojen z duhom, ki ga razširja Prosveta in Proletarec gledajo katoliško časopisje malo bolj postrani, toda, ko ga čitajo, dajo pa le kredit tudi katoliškemu časopisu. List „Edinost“ imajo zlasti radi, ker je tako vneto zastopal delavske pravice začasa stavke in tudi prvi, ki je sprožil idejo za nabiranje darov za naše uboge premogarje. Tudi tukaj sedaj izpregledavamo, koliko je Prosveti in Proletarcu za naše delavstvo. Ljudem se odpirajo oči čez dalje bolj.

Z zanimanjem sem čitala zadnje dva članka, ki jih je objavila naša nova sorednica D. A. Njene besede so zares zlata vredne za nas ameriške žene, ki smo porazgubljene po Ameriki. Pri nas naprimer smo v verskem oziru bolj slabo preskrbljene. Imamo sicer vsako nedeljo po eno mašo, ki jo oskrbuje neki italijanski gospod iz Frontenaca. Otroci pa dobijo nekoliko poduka o veri vsako leto in še to bolj površno. V takih razmerah živimo po teh krajih.

Ženske sedaj prav pridno spravljamo ali konserviramo sadje in druge razne kuhinjske stvari, ki se rabijo konservirane po zimi. Končam in se prihodnjič še kaj oglašim.

Vaša naročnica.

ZA NAŠE KUCHARICE.

Malinov odcedek. Dobro zrele in kolikor mogoče izbrane maline deni v prsteno skledo ali škafr ter jih stolci z lesenim tolkačem. Tolkalec mora biti nov ali samo za sadje rabljen. Tako stolcene maline pusti, da stoje en dan; potem jih ožmi skoz močen, ne pregost platnen prtč, ki ga prej zmoči in ožmi. Še bolje in lažje se stisnejo s stiskalnico (stroj za stiskanje sadja). Sok, ki se je natekel, spravi v steklenice s širokim vratom, jih zaveži z mehko platnenim ruto in postavi za dva dni na solnce ali v toplo kuhinjo, da se očisti. Ako je precej hladno, rabi sok več časa, da se očisti. Na to naveži na stolove noge barhantast prtč (najboljši je tak, ki je na obeh straneh kosmat), spodaj pa postavi skledo. Zdaj vlij na prtč prav počasi

malinov sok, goščave na dnu ne cedi, temveč odstrani. Tako očiščen sok stehaj in raztopi v njem na kosčke sesekanega sladkorja. Na en liter soka 2 funta sladkorja. Ko se je sladkor razpusil, postavi sok na štedilnik in ga pusti, da vre kakih 5—7 minut, pene pa pobiraj. Ko se nekoliko ohladi, napolni z njim steklenice, pa ne do vrha, za 2 prsta prostora naj ostane. Pokrij s prtčem in pusti, da stoji 1 ali 2 dni. Potem prevri v vreli vodi nove in dovolj velike zamaške, jih obriši in pomoči v fin špirit ter jih zabij s strojem v steklenice. Vsako steklenico pomoči v razpusčeno smolo (kolofoenijo) ali pa v z voskom zmešan in na ognju razpusčen parafin. (Vzame se in raztopi en del voska in dva dela parafina.) Dokler je še ta zmes vroča, se vtakne vanjo steklenica, seveda samo malo pri vrhu. Tako zaprte steklenice shrani na hladnem in suhem prostoru.

Prav tako pripraviš lahko črne maline, robidnice.

SANJE.

(Konec.)

Četrte sanje. Pogosto se mi sanjajo dovtipi. Imenitni! In strahovito muko mi vsakikrat že v sanjah napravljajo skrb, da bi jih do jutra ne pozabil. Svet bo zijal, si pravim, ko jih sliši. Pride jutro, hvala Bogu: spominjam se dovtipa. Ali kaj, ko je imenitni dovtip iz sanj pri belem dnevu tako mršav in reven, da bi mu krajcar podaril, če bi ga srečal na cesti! Nemara pa prav v tem nasprotju tiči posebna dragocenost te vrste sanj! Kdo ve!

Sanjal sem mi je n. pr. dovtip, tako je bil izboren, da se mu je celo gospod Hacin smejal, ravnatelj prvega narodnega zavoda za pogrebe na obroke; kar nanosnik mu je odletel z nosa — namreč v sanjah. Zjutraj pa ...

***

Žena pravi, naj ustaviš pero in neham pisati.

Kako? — Zakaj? Smelo trdim, da jih imam še celo skladnico na razpolago, dobro asortirano, sanj vsake vrste, po vsaki ceni, za vsak okus.

„Zato,“ pravi žena, „ker tvoje sanje niso piškavega oreha — vredne. Čudno so pač, bedaste pa tudi. Ni mogoče ne glave ne nog. Kdo jih bo kupil! Te sanje ti ne prinese galoš! — Kakega imam moža! Ali nič ne bereš? Vzemi te prosim, le „Trudne rože“ v roke, v vsakem poglavju so sanje, beri jih: po tri, štiri strani so dolge, imajo svoj lep začetek in pаметen konec, smisel in jedro in sploh literarno vrednost. Tvoje sanje pa ...“

„Moje sanje, moje sanje — kakršne so, takšne so! Sanj si ne morem naročiti, kakor se naročajo kisaletca v gostilni.“

„Zakaj pa imajo drugi lepe in pametne sanje, sanje vredne časti in denarja, kaj? Cankar in Meško in

vsil!“

„Kaj vem, zakaj! Jaz nisem kriv!“

„Mar sem jaz kriva?“

„Mogoče! Sanje, pravijo, da prihajajo iz želodca. Bog ve, kake imenitne dobrote večerjajo Cankar in Meško in vsi, potem se jim lahko kaj boljšega sanja. Če bi jih pa pitali z močnikom, kakor ti mene, pa tudi ne bi sanjali cekinov. Vidiš, tako je!“

„O ti grdoba,“ je vzkliknila žena. „Enkrat samkrat je bil močnik, kar sva poročena ...“

Bežal sem in ne vem, kaj je še povedala.

Na cesti sem srečal Zorana, tistega, ki je spisal „Trudne rože“.

„Servus!“ sem rekel. „Ali imaš kaj časa?“

„Servus!“ je odgovoril. „Ali imaš kaj denarja? Čas je denar; jaz imam čas, ti imaš denar, idiiva na liter vina, plačava vsak pol: jaz dam čas, ti denar!“

Tako se je zgodilo in pri tej priliki sem ga natančno izpovedal, kako in kaj je z literarnimi sanjami.

„Beži no, pastirček betlehemske!“ je rekel Zoran. „Še v sanjah se mi ne sanja, da bi take sanje sanjal, kakršne pišem. Sanje pišem take, da se prilagajo povesti in da mi naredijo poglavje ravno prav dolgo. Saj moj založnik, se jezi; pravi, da moji romani niso romani, ampak sanjske bukve in da mi sanj ne bo več honoriral — ta guncvet! Naj le poizkusi! Imam že toliko predujema, da mora biti vesel, če sploh kaj dobi izpod mojih parkljev. Tako je! — Veš, z resničnimi sanjami ni nič. Edine sanje, ki so bile kaj vredne, sem imel lansko leto. Sanjalo se mi je, da sem na sv. Jožefa praznik, ki je moj rojstni dan, stal pred glavno pošto in sem videl tri dimnikarje, ki so se sredi ceste pretepali med sabo.“

„No — in?“

„Stavil sem in zadel ambo: 4 K 70 v. Vse druge sanje pa so bile od muh.“

SLOVENKAM V CHICAGO IN OKOLICI.

Na slavnostni dan blagoslovitve nove slovenske šole sv. Štefana 24. septembra so vabljeni vse Slovenke, da se udeležijo, kakor dopoldne slavnostne parade in cerkvene slovesnosti, tako popoldne banketa in zabave v slovenskih narodnih nošah ali s pečami ali pa s havbami. To bo dalo poseben sijaj vsi slavnosti in vsemu nastopu. Zato želimo, da bi se kolikor mogoče veliko slovenskih žena in deklet odzvalo temu povabilu in bi si poskrbele kakor havbe tako peče.

Kakor že oznanjeno, bo dopoldne in zvečer „farmarski ples“ ali kakor mu pravijo „Harvest Party“, ali „Barn Dance“ ali tudi nekaka vinska trgatev. Na to zabavo so vabljeni vsi, da pridejo v kolikor mogoče kmetski ali farmarski obleki, v „overall-ih“. Najzanimiva obleka bo dobila posebno nagrado. Posebno, drage Slovenke pokažite se ta dan!

Naš stavec Mr. Albin Zakrajšek, je včeraj jutro prinesel v uredništvo veselo novico, da ga je obiskala „gospa Štoklja“ in mu za dar pustila krepkega sinčka. Mi našemu Albinu prav iz srca čestitamo!

IZDELOVALNICA TRINERJEVEGA GRENKEGA VINA NI PRIZADETA OD OGNJA.

Družba Joseph Trinner Co., hoče s tem obvestiti javnost, da ogenj, ki je uničil dva nastropja glavnega poslojpa na 1333-39 S. Ashland ave. v Chicagi zjutraj zadnji torek ni prav nič prizadljal izdelovalnici Trinnerjevega grenkega vina in drugih Trinnerjevih zdravil. Velike zaloge raznih sredstev iz katerih se izdeluje grenko Trinnerjevo vino in Trinnerjeva zdravila so v skladiščih, ki se drže glavnega poslojpa nedotaknjena od ognja. Izdelovanje se je vršilo takoj naprej prihodnji dan in v 24. urah po požaru se je z rednim odpošiljanjem naročil obnovilo.

DOVTIPNA CHAOTOVA ZAVRNITEV.

Pokojni Joseph Hodges Chóates ki je bil nastavljen leta 1899. za veleposlanika na Angleško, je kaj hitro postal slaven vsled njegovih šal in izrazov. Nekega dne je nadut mlad mož slučajno zamenjal pomotoma svoj klobuk za Čotovega. Ko je prinesel nazaj Čotov klobuk, je rekel ta mladi mož: „Kako znamenito! Najini glavi sti precej enaki.“ „Da,“ je odgovoril Čotes, „ampak znotraj je razlika.“ Torej recimo, da vi vzamete od lekarnarja ali trgovca z zdravili steklenico, ki je enaka steklenici Trinnerjevega grenkega vina, bodete dokaj hitro našli, da je znotraj razlika. Edino le pravo Trinnerjevo grenko vino, vam lahko, hitro in gotovo pomaga v slučaju slabega teka do jedi ali zaprtnice, zabasanosti, glavobola ali pa drugih želočnih nerednosti. To zdravilo vam očisti vaš želodec in prebavne dele telesa in je prava tonika za ojačenje, da tem novo življenje in potrebno moč za izvršitev svojega dela v pravi meri. Ker se ravno bliža jesen, imejte doma pri rokah tudi steklenico Trinnerjevega Linimenta za revmatizem, lumbago in Trinnerjev Cough Sedative za prehlad.

EMIL KISS, BANKIR,
133 Second Avenue,
New York, N. Y.

ZASTOPNIŠTVO

od
Slovenske banke D.D. Zagreb,
Prve Hrvatske Štedionice,
Zagreb, Francoske-Srbske
Banke, Beograd, in od
njih podružnic v Jugoslaviji.

Izplačuje se gotovo ameriške dolarje, dinarje in kro-ne, potom pošte in kabla. Prodajam šifkarte za vse linije. Dobimo vam rojake iz kraja. Opravljam vsa bančna dela. Prejemamo na uloge denar in plačujemo po 4% obresti.

PIŠITE PO CENIK.

EMIL KISS,
133 Second Avenue,
New York, N. Y.

VABILO!

na veselico in gledališko predstavo

„DIVJI LOVEC“

katero priredi

SLOVENSKO MLAD. SAM. POD. DRUŠT. „DANICA“

v nedeljo dne 10. septembra v Narodni dvorani na 18-ti cesti in Racine avenue.

Začetek točno ob pol 3. uri popoldan.

Vstopnina 50 centov.

Za pijnco in prigrizek bo dobro preskrbljeno.

Za obilno udeležbo se priporoča

ODBOR.

Ako hočete imeti dobro obuvalo tedaj pojdite v prodajalno Mr. Suhadolnik in ga boste dobili

Frank Suhadolnik.

NAJVEČJA SLOVENSKA TRGOVINA S ČREVLJI

6107 St. Clair avenue,

Cleveland, Ohio.

Mr. Suhadolnik je tudi zastopnik listov „Edinost“, „Ave Maria“ in „Glasnika Presv. Srca Jezusovega.“ On ima tudi vedno v zalogi naše vsakovrstne molitvenike in druge knjige. Pri njemu si lahko tudi kupite letošnji „Koledar Ave Maria“, letošnji eden izmed najbolj zanimivih slovenskih koledarjev v Ameriki. Za vse ki le v zvezi z našimi listi se obrnite na njega in on vas bo vsestransko postregel.

KADAR MISLITE NA STARI
KRAJ, MISLITE NA
SLOVENSKO BANKO

ZAKRAJŠEK & ČEŠARK

70 Ninth Ave., New York, N. Y.

Ona pošilja denar v stari kraj
potom svojih lastnih direkt-
nih zvez s pošto in zanesljivi-
nimi bankami,

prodaja parobrodne listke za
ve važne linije za potovanje
i Evropo in o dtam sem.

izdeluje listine za dobavo oseb
iz starega kraja in druga no-
tarska opravila.

Za nadaljna pojasnila se obrni-
te na zgoraj navedeni naslov.

TOČNA IN SOLIDNA
POSTREŽBA.

LAKOMNIK.

Ksaver Meško.

„Dobro,“ je mislil Tratar in je čakal. A pozabil na gozd ni. Brž ko je spet nanesla prilika, da je dobil Zlebnika pri vinu in dobri volji, je pričel staro pesem:

„Draže ti ne plača nihče na svetu, Zlebnik. Še žal ti bo, da ne daš.“

Čim dalje se je Zlebnik umikal in branil, tem silneje se je v srcu Tratarjevem užigala želja po gozdu. Postal je v svoji lakomnosti in hrepenenju po lesu pravi lovski hrt. Izvohal je takoj, kadar Zlebnik ni imel denarja. In pristopil je kakor izkušnjavec h Gospodu, ko je postal Gospod lačen, in ga je mamil z zapeljivo besedo: „Glej, kar izplačam ti, prodaj!“

Vendar navadna lakomiselnost ni zapeljala Zlebnika, da bi se odpovedal lepemu gozdu. Usoda in nesreča njegova in nesrečna usoda gozda je bila nesrečna igralska strast Zlebnikova.

Minili so meseci, že je prišla jesen v deželo.

Ali je ukrenila tedaj tako sreča Tratarjeva ali pisana sreča Zlebnikova, Tratar je prišel nekega petka v mraku k Marinu po tobak. V sobi je našel večjo pivsko družbo. Pa je sedel tudi sam in naročil hrusevca. Gosti so bili izvečine lovci doli iz trga. Do sredi popoldneva so lovili, kakor je Tratar kmalu izvedel, potem so se prišli krepčat. Ko so se za prvo silo odpočili in poživil, so vzeli seve karte. Pri teh pa Zlebnik nikoli ni mogel reči: „Ne poznam jih!“

A sreča mu ta dan ni bila mila. Izgubljal je, se razburjal, v jezi pil več in več, razvnel se silneje in silneje. Le še nekaj desetic je imel v žepu, ko je vstopil Tratar. Še vina, kar ga je popil, bi nocoj ne mogel plačati.

Ni še minila debela ura, in Tratar ga je že držal, ves tisti veliki, lepi ponosni gozd. Držal ga je tako jako in neusmiljeno, da ga ne izpusti vse življenje več . . .

„Ne neham pa ne,“ se je srdil sam pri sebi, karte pa so mu v rokah trepetale, „in če treba prodati gozd! Tratar je tukaj, prime ga z obema rokama.“

Ko je vrzel Zlebnik na mizo zadnji denar, mu je postalo pač nekako tesno. Silneje mu je zadržala roka, ki je držala karte in v njih negotovo dvooblično usodo. Globoko v srcu mu je napol swareče, napol očitajoče govoril tajen glas: „Ne za te desetic, za gozd igraš, Zlebnik. Usmili se ga, ne trgaj ga neusmiljeno od doma svojih očetov!“

A svarilo je utonilo v valovanju pijanega vika in glasnih kletvic, kakor utone brez sledu kamen, ki ga vrže roka fantovska v tolmun. In zaglušila ga je razvnela strast, ki je srčito vpila: „In če tudi izgubiš, pa jim še prav pokaži, da si Zlebnik, in ti ni mar teh beraških goldinarjev, ki si jih danes izgubil. Pokaži, da imaš. Ne odnehaj!“

Še ena igra — izgubil je zadnji vinar.

Tedaj je vstal, ves bled, tresoč se od razburjenosti in jeze. Počasi je stopal proti durim, tik mimo Tratarja. Hlastno mu je zašepetal: „Pridi vun, za menoj!“

Komaj sta stala v slabo razsvetljeni veži, je vprašal Zlebnik naglo, z glasom, zaripljenim od vina in od dušične jeze: „Povej na dušo, koliko daš.“

„Za gozd, misliš?“ je počasi, preudarno poizvedoval Tratar, kakor se mu ne bi prav nič mudilo.

„Za gozd, seve ne za mlako! Koliko? A ne goljufaj, Tratar!“

„Kaj bom goljufal! Tri tisoč. Več ti sam Bog ne more dati.“

„Ali se ne bojiš greha, Tratar? Za štiri in pol je napol podarjen.“

„Štiri in pol, sveta Marija!“ — Mogočno in na široko se je začudil Tratar in se je stresel kakor od groze. „Štiri in pol! In še podarjen! Pa ga podari, komur ti drago.“

„Reci zadnjo besedo, Tratar. Koliko?“ je skoraj prosil Zlebnik.

„Ker si sosed in sva si dobra, pridenem še en stotak. Sebi na škodo.“

Težko je dihal Zlebnik, da se je slišalo po vsej tihi veži, napolnjeni s težkim, po petroleju smrdečim vzduhom.

„In koliko daš nocoj na roko?“

„Tisočak. Bil sem ravno danes spodaj v trgu in sem nekaj malega prinesel s seboj. Plačila so vedno.“

Zlebnik je iztegnil drhtečo roko.

„Pa daj, dasi vem, da mi bo krvavo žal.“

„Ne bo ti, Zlebnik. Prej meni . . . Pokličiva priče.“

„Pokličiva . . .“

Prepričajte se!

Da mi resnično izdelujemo najkrasnejše ženitovanjske slike.

Da imamo na razpolago za slikanje najlepše pozicije. Da izdelujemo vsa dela točno in po najzmernejših cenah.

Vsem se priporočam.

Němček

FOTOGRAFIST

1439 W. 18th St., cor. Albert, Chicago, Ill.

Phone: Canal 2534.

V.

Ko je šel Tratar v poznih nočnih urah domu, nekoliko razgret po pijanci in po prijetnih mislih, je stopal radostno in pomlajeno, kakor bi šel od polnočnice v sveti noči in bi nesel s seboj v dobrem, blagem srcu ves svetonočni blagoslov.

A je nesel samo zavest, ki mu je polnila srce do zadnjega vlakenca, polnila z vročo, opojno srečo: „Gozd je moj! Glej, glej, kako se mi množi premoženje, kako peststvo raste. To se mi naj še posreči in ono, pa bo Trata najbogatejša hiša daleč naokoli po hribih.“

V takih samoljubnih, prijetno ga božajočih mislih se je bližal domu.

A ni krenil s kolovoza po pešpoti proti hiši. Nenadoma, kakor bi se bil v hipu nečesar domislil, ali bi ga bila okrenila nevidna moč, je zavil na križpotu z naglim sunkom v stran. Doli proti gozdu je krenil navzlic pozni uri, proti gozdu, ki je tako dolgo hrepenel po njem, a si je zdaj govoril o njem z radostjo in s ponosom: „Moj je!“

Noč je bila hladna in vlažna, poljasna. Iz doline je kipela megla, gošta, bela kakor mleko.

Še mračnejši se je zazdel gozd Tratarju ob belini megle, nego je bil sicer, ko ga je ogledoval v tihih nočeh. Molčec, nepregiben, mrk, skoraj grozeč je stal sredi belkaste sanjave noči kakor veliko grozeče oko v hladnem belem obrazu. Napol jasno so se črtale izmed vrhov rumene li-se — listnata drevesa, ki jim je prva jesen vtisnila svoj poljub in pečat.

Ko je stopil Tratar vanj, je ostal les mrk in mračen. Ni pozdravil novega gospodarja ne z enim prijaznim glasom, kaj šele z veseljem, pevajočim šumenjem. Negibno, strašno resno je stalo deblo ob deblu, kakor v težkih, trpkih mislih, kakor kljubujoče, izzivajoče. Le z redkih brez, gabrov in dveh, treh trepetlik, stoječih ob robu gozda, se je odluščil zdajnjaj list, na smrt obsojeno dete. S skoraj neslišnim vzdihovanjem in ihtenjem je blodil nekaj hipov skozi mračno tišino, kakor da je izgrešil pot v svoj grob, ali bi rad ubežal grobu, dvignil se spet k materi veji, k očetu drevesu. A kmalu so mu pošle moči. Kakor v nezavesti se je zaletaval navzdol, globlje, globlje — že je ležal na vlažni, grobni svoji postelji.

Neprijeten in neprijazen hlad je zavel Tratarju nasproti iz mračnih lesnih globeli, kakor bi zijal pod širokim baldahinom molčecih vrhov sami grobovi, in bi bil ves gozd poln duhov, ki so v tihi noči vstali iz svojih domov in polnijo zdaj s svojo grozo in z mrljškim svojim hladom vso širno šumo.

„Pogledam jutri v gozd. Nocoj je prehladno. In utrujen sem . . . To ima človek, če tako obilno pije. Fej te bodi!“

Hlastno se je okrenil. In jadrno, kakor bi ga bilo strah pred lastnim gozdom, tako ljubljanim in tako strastno zaželenim, je stopal gori proti domu.

Gozd je strmel za njim hladno in mračno, kakor bi grozil . . .

„Žal mi bode te kupčije,“ je dejal Zlebnik pri Marinu. V strasti in pijanosti je izgovoril usodne besede, a je prerokoval resnico, Zakaj bridko žal mu je bilo že, ko se je zbudil naslednje jutro.

Ko je odprl — v sobo je posijal že velik dan — težke, krvavo obrob-ljene oči, je nekaj hipov brezizrazno, povsem topo strmel v strop nad seboj. Polagoma se mu je urejeval zmedeni spomin, in s težavo se je domislil, kako je prišel proti jutru domu. Obleden je padel na posteljo, kakor pade poln, težko obložen snop z visoko naloženega voza.

Napenjal je spomin, trudil se, da se še nečesa domisli. Leži mu nekaj na srcu, leži na mislih, teži srce, teži misli — kaj je? Odprl se, s temo zastirta preteklost!

CHICAŠKI SLOVENC

kar najljubneje vabijo

Vse Slovence v Chicago in okolici NA VELIKO SLAVNOST BLAGOSLOVITVE SLOV. SOLE

in

Nove zastave dr. sv. Križ

ki se bo oboje vršilo

V nedeljo, 24. septembra 1922.

VSPORED: —

1. Ob pol desetih dopoldne sprejem došlih društev in kratka parada.
2. Ob pol enajstih ugod v cerkev in slovesen blagoslov zastave. Sveta maša.
3. Po sveti maši blagoslov nove šole.
4. Banket.
5. Slavnostni govori.
6. Vinska trgatve in sklep bazarja.

K vinski trgatvi pridejo vsi gostje kolikor mogoče v „overall-ih“ ali v kmetički obleki, tako možki kakor ženske. Slovence naj pridejo kolikor mogoče v narodnih pečah in havbah in v domači delavski obleki. Najzanimivejša obleka dobi nagrado.

To bode nekaj, česar Slovenci še nismo imeli v Chicago.

Zato prav uljudno vabimo tudi vse svoje sosede okolice na to prireditev.

Enako vabimo zopet vsa pevska društva sosednih naselbin, da se naj blagovole odzvati za to priliko in priti k nam!

Z veseljem se še spominjamo zlatih uric, katere smo imeli pri slavnosti pokladanja ogelnega kamena naše šole in Narodnega doma, ko smo imeli srečo pozdravljati toliko svojih ljubih sosedov in gostov iz sosednih naselbin v svoji sredi. Kako prijetni so še spomini na to. Toda prireditev ob tej priliki, bo pa še veliko večja in boljša in zanimivejša, kakor zadnjič in smo prepričani, da bodo vsi naši gostje postreženi veliko bolje, kakor zadnjič. Bratje, pridite k nam in poveselimo se zopet nekoliko skupaj in preživimo nekoliko lepih trenutkov med seboj v bratski slogi in edinosti!

Vstopnina za banket je sedaj \$2.00 za osebo in \$3.00 za družino.

Vstopnice za banket si pa mora vsakdo preskrbeti že prej, ker bo na banketu prostor samo za one, ki bodo vsaj tri dni prej si zagotovili prostor. Sosedna društva naj skrbijo za to, da nam bodo o pravem času sporočili za koliko članov naj pripravimo. To bo pravi obed in bo vsa prireditev v šolski dvorani, zato moramo vedeti, za koliko oseb bo treba pripraviti.

Vsa pojasnila daje Rev. župnik, 1852 W. 22 Pl. Chicago, Ill

Pred detektivom.

Detektiv, ki je zasledoval munšajnara, pride pred njegovo v gozdu skrito kočjo. Pred kočjo najde šest-letnega sinčka: „Ali so tvoj ate doma?“

Sinček: „Ate so doma in so mi naročili, da ne smem nikomur povedati, da so doma.“

Dobil ta svoje.

Prva žena: „Ali je bil tisti fant, ki je bil z dvema dekletoma zaročen kaznovan?“

Druga žena: Seveda! Dobil je ta svoje, z eno se je skregal in ga je pošteno ošela. S ta drugo se je pa poročil.“

Čudna obleka.

Neki mož svojemu prijatelju: „Jaz nikakor ne morem razumeti, kako e šivilja anerialdzbmh z kako je šivilja naredila moji ženi obleko?“

Njegov prijatelj začudeno: „Kaj ti, pa meša pojme, da ne moreš poruntati?“

Prvi: „Zato, ker kadar moja žena, kaj skrije, spusti vse za vrat pod svojo obleko, kadar pa kaj hoče, gre iskati v svoje nogavice.“

KO POŠILJATE SVOJ DENAR STARO DOMOVINO, POŠLJITE GA SKOZI BANČNI ODELEK EDINOSTI!

SLAVNEMU OBČINSTVU

nasnanjam, da popravljam in napeljujem vedne in plinovce, kakor tudi izvršujem vsa dela, ki spadajo v PLUMBARSKO STROKO. — Pred vse msi zapomnite, da jaz izvršujem vsa dela najboljšje in za najnižjo ceno.

Nadar potrebujete naše pomoči, pokličite nas po telefonu, ali pa če pridete osebno na:

JAMES A. JANDOS,
PLUMBAR

2042 W. 22nd St., near Hoyne Ave
Chicago, Ill.
Tel. Canal 4108.

J. KOSMACH.

1804 W. 32nd St., Chicago, Ill.
Rojakom se priporočam pri nakupu raznih
BARV, VARNIŠEV, ŽELEZJA, KLJUČAVNIC IN STEKLA.
Prevzamem barvanje hiš zunaj in znotraj, pokladam stenski papir. Najboljše delo, nanižje cene. Rojaki obrnite se vklej na svojega rojaka!

DRUŠTVO SV. VIDA ŠT. 25, K. S. K. J. V CLEVELANDU, OHIO.

V društvo se sprejemajo člani od 16 do 50. leta starosti. Vi se lahko zavarujete za \$250, \$500 in \$1000 smrtnine. Društvo plačuje \$7 na teden bolniške podpore. V mladinski oddelci se sprejemajo otroci od 1.—16. leta starosti. Dr. zboruje vsako 1 nedeljo v mesecu v Knausovi dvorani. Asesment se plačuje samo na seji, od 10 ure dopoldne do 4. ure popoldne. Vsa nadaljna pojasnila dobiti lahko vsaki čas pri društvenih uradnikih. Predsednik John Widervol, 1153 East 51st Street.

Podpredsednik Joseph Žulič. Tajnik Ant. Fortuna, 1176 E. 61st St. Blagajnik John Melle. Zastopnik Joseph Rus, 6519 Bonna ave. Nadzorniki John Žulič, Anton Strniša in Joseph Ponikvar. — Zastavonoša Ant. Drečnik. Dr. zdravnik Dr. J. M. Seliškar.

DRUŠTVO SV. CIRILA IN METODA

štev. 18. S. D. Z., CLEVELAND, O.
V društvo se sprejemajo člani od 16 do 55. leta starosti. Zavarujete se lahko za: \$150, \$300, \$500, \$1000, \$1500 in \$2000, smrtnine. Za bolniško podporo pa se lahko zavarujete za \$7 ali pa \$14 na teden. V društvo lahko vpišete tudi otroke od 1 do 16. leta starosti. Za nadaljna pojasnila se obrnite na društveni odbor.

Društvo zboruje vsako 3 nedeljo v Knausovi dvorani ob 1. uri popoldne.

Predsednik Rudolf Cerkvenik, 1115 Norwood Rd.; podpredsednik Josef Zakrajšek, tajnik John Vidervol, 1153 E. 61st St.; zapisnikar Jos. Zaveršek ml., blagajnik A. Basca, nadzorniki Anton Vidervol, Ant. Strniša in Josef Zakrajšek st. Dr. zdravnik Dr. J. M. Seliškar. Zastavonoša Ferd. Misič, Redar John Peterlin.